

πτύξιν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων καὶ ἰδίως τῶν διαροητικῶν. Ἐπειδὴ ἡ γλωσσικὴ διδασκαλία ἀσχολεῖται πάντοτε περὶ παραστάσεις, ἐννοίας καὶ κρίσεις κτλ., ἐγκνεται ἐν τῇ φύσει τοῦ μαθήματος τούτου ν' ἀσκήσῃ τὴν τυπικὴν δυνάμιν τῆς παραστάσεως, ἐννοίας καὶ κρίσεως. Συνελόντι εἰπεῖν, ἡ γλῶσσα ἐξόχως ἀναπτύσσει τὴν διαροητικὴν δυνάμιν τοῦ πνεύματος.

Σημ. 6. Ἡ διαίρεσις τοῦ σκοποῦ τῆς γλωσσικῆς διδασκαλίας εἰς ὀλιγὰς καὶ τυπικὰς θεωρητικὰς μόνον ὑπάρχει, πράγματι ὅμως ἐν τῇ πράξει ἀμφοτέρω εἶναι πάντοτε συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλους.

Ἐν Μεγάλῳ Ρεύματι.

Γ. ΚΑΡΑΤΖΑΣ.

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΜΝΗΜΑΤΑΚΙΩΝ.— Ἱταλικὸς θίασος.— Σερβικὸς θίασος.—
ΘΕΑΤΡΑ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ.— Τὸ νῦν ἔργον τοῦ Ἐπ. Σαμάρα.— ΘΕΑ-
ΤΡΑ ΠΑΡΙΣΙΩΝ.— PASSION ἐκ Bouffes.— ΧΡΟΝΙΚΑ.

Τῷ παρελθόντι σαφὲς ὁ θίασος τοῦ κ. Λαμπρούνα ἐξετέλεσεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου Μνηματακίων τὴν Lucia di Lammermoor τοῦ Donizetti, ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ ἰταλοῦ μελοποιού, ὅπερ διδαχθὲν μὲν τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1835 ἐν Νεαπόλει, δὲν ἔτυχε τῆς προσοικουμένης ἐκτιμήσεως, ἀλλ' ἐπαναληφθὲν ἐν Μεδιολάνοις ἐστέφθη ὑπὸ ἐπιτυχίας καὶ ἡ ἡρώς τοῦ Walter Scott ἤρατο θρίαμβον· μετὰ δὲ ταῦτα ἐπαίχθη κατὰ τὸ 1837 ἐν Παρίσις, ἐν τῷ Ἱταλικῷ θεάτρῳ. Ἀλλ' ἐν Παρίσις ἐξετιμῆθη δεόντως ὅτε κατὰ τὸ 1846, τῇ 8(20 Φεβρουαρίου, ἀνεδιβάσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ Μελοδράματος. Τὸ ἔργον τοῦτο χαρακτηρίζεται ὡς ἐνέχον τὴν ἀλήθειαν τῆς ἐκφράσεως, τὸ σταθερὸν πάθος καὶ χάριν πολλήν, καταλέγεται δὲ ἐν τοῖς ἀριστουργήμασι τοῦ Donizetti καὶ τῆς ἰταλικῆς ἐν γένει σχολῆς, ὑπὸ τινων δὲ θεωρεῖται ὡς τὸ ἀριστουργημα τοῦ ἐκ Bergamo μελοποιού. Τὸ πρόσωπον τοῦ Edgardo ἐγράφη ἰδίᾳ χάριν τοῦ Duprez, ὅστις ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ ἀναθέματος καὶ τῷ τελικῷ ᾄσματι: O bell alma innomorata προὔξεν ἑνὸς ἀπερίγραπτον ἐντύπωσιν.

Ἡ ἐκτέλεσις ἐν τῷ θεάτρῳ Μνηματακίων τοῦ συμπαθεστάτου μελοδράματος ἐγένετο ἐν γένει καλὴ. Ἡ ὑποδυσσαμένη τὴν χαρίεσσαν ἡρώδα τοῦ Walter Scott κυρία Tozzi ἀπέδωκεν αὐτὴν τὰ μάλιστα ἐπιτυχῶς ᾄδασα τῇ ἀσθενεῖ μὲν ἀλλὰ γλυκεῖα καὶ συμπαθεῖ αὐτῆς φωνῇ μετὰ πολλοῦ τοῦ αἰσθήματος καὶ τέχνης.

Μετὰ τὸν Donizetti ἔρχεται, ὁ ἀπὸ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ Rigoletto διάδοχος αὐτοῦ κληθεὶς Verdi, ἐκτελεσθέντος τοῦ Trovatore, μελοδράματος τετραπράκτου, οὗτινος τὰ ἔπη ἐποίησεν ὁ Cammarano, ἀναδιβάσθης τὸ πρῶτον ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρου τῆς Ρώμης Ἀπόλλωνος τῇ 5(17 Ἰανουαρίου 1853 καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ ἰταλικοῦ θεάτρου ἐν Παρίσις τῇ 11(23 Δεκεμβρίου 1854. Εἶνε γνωστὴ ἡ τραγικὴ ὑπόθεσις τοῦ δράματος τοῦ Cammarano καὶ ὁ ἔρος δύο ἀτυχῶν ὑ-

πάρξεων, τῆς Léonora καὶ τοῦ Marinco, αἵτινες ἔνεκα τοῦ ἔρωτος τοῦ conte di Luna θνήσκουσιν, ἀποκαλυπτομένου ἐντελῶς ὅτι ὁ Marinco, ὁ αἰοδός, ἦν ἀδελφὸς τοῦ conte di Luna, ἀρπαγείς ὑπὸ τῆς βοεμῆς Azucena. Τοιαύτη ὑπόθεσις παρέσχε τῷ μελοποιῷ τὸ μέσον τοῦ ν' ἀνέλθῃ καὶ αὐτὸς εἰς ζωηρὰς συγκινήσεις. Ὁ Trovatore εἶνε γνωστός, ἐπομένως δὲν θεωροῦμεν ἐπ' ἀναγκαίᾳ νὰ σημειώσωμεν τὰ κράτιστά των μερῶν αὐτοῦ. Ἡ τετάρτη πράξις ἐνέχει τὰς κυριωτάτας ἐξάρσεις, τὴν περιφημίον ἐκείνην σκηνὴν τοῦ Miserere, ἣν ὁ Verdi λέγεται γράψας ἐπὶ τραπέζης καπνελίου, κατερχόμενος τῆς ἀμείνης, καὶ ἥτις εἶνε συγκινητικὴ, παθητικὴ καὶ ἰσχυρῶς ἀποδοδόμενῃ. Χορὸς ἀοράτως ψάλλει τάδε:

Miserere d'un alma gia vicina
Alla partenza che non ha ritorno

Ἐκ τῆς ψαλμωδίας ταύτης ἀποσπᾶται θλιβερόν ᾄσμα τῆς Léonora, ἥτις ἀπληπισμένη ὅλως κλονίζεται πρὸ τοῦ πύργου ἐν ᾧ εἶνε πεφυλακισμένος ὁ ἐρώμενος. Μετὰ ταῦτα ἀκούεται τὸ μελαγχολικὸν καὶ σπαρακτικὸν ἐκεῖνο ᾄσμα τοῦ Marinco ἀποχαιρετῶντος τὴν Léonora καὶ ἐκλιπαροῦντος αὐτὴν νὰ τηρήσῃ περὶ αὐτοῦ διαρκῆ ἀνάμνησιν:

Ah! che la morte ognora
È tarda nel venire
A chi desia morir!
Addio . . . Léonora.

Ἀλλ' ὅλν, ὡς εἶπομεν, ἡ τετάρτη πράξις εἶνε ἐξαισία, μεταρσιοῦσα ἀληθῶς τὸν ἀκροατὴν.

Ἡ ἐκτέλεσις εἶχε τινὰς ἐλλείψεις. Οὐχ ἥττον τὰ κυριώτατα πρόσωπα καὶ ἰδίᾳ ἡ τὴν βοεμὴν ὑποδυσσαμένη ἀνθυψίφωνος ἔψαλον καλῶς. Ἡ ψαλμωδία τοῦ Miserere σφόδρα ἐχειροκροτήθη ὡς καὶ τὸ ᾄσμα τοῦ Manrico.

Τῇ πέμπτῃ, ἥτοι καθ' ἣν ἡμέραν γράφωμεν τὰς γραμμὰς ταύτας ἀναδιβάσεται ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸ προτελευταῖον ἔργον τοῦ Βέρδι, ὁ Ὅθελλος, ὅστις πρόκειται κατὰ τὸν ἐπιόντα ὀκτώδριον νὰ διδαχθῇ καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Μεγάλου-Μελοδράματος τῶν Παρισίων ὑπὸ ἐξόχῳ ὑποκριτῶν, οἱ εἰσὶν ὁ Maurel, ἐπὶ τούτῳ προσκληθεὶς, ἀναλαβὼν δὲ τὸ πρόσωπον τοῦ Πάγου, ἡ Rose Caron (Ἀνδσαίμονα), ἡ Heglon (Αἰμυλία), ὁ Saleza (Ὅθελλος), ὁ Vagnet (Κάσιος). Τὸ libretto ὀφείλεται τῷ ἐξόχῳ συνεργάτῃ τοῦ Verdi Boito, εἰς ὃν ὀφείλεται καὶ τὸ τοῦ τελευταίου ἔργου, τοῦ Falstaff.

Ἐν τῷ θεάτρῳ Μνηματακίων ἔδωκε δὺς παραστάσεις καὶ τις σερβικὸς θίασος μελοδραμάτων· παρέστημεν δὲ εἰς μόνην τὴν πρώτην, καθ' ἣν ἐξετελέσθη τρίπρακτον μελοδραμάτιον Gid o ἐπιγραφόμενον καὶ ὑπὸ Σέρβων πεποιημένον. Μεθ' ὅλην τὴν ἀγάπην καὶ τὴν συμπάθειαν ἣν τρέφωμεν πρὸς τοὺς Σέρβους, ἀναγκαζόμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ ἔργου καὶ τῆς ὑποκρίσεως οὐχ ὑπῆρξεν εὐνοϊκὴ. Τὸ ἔργον, ὅπερ ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὰ παλαιὰ χωρικά Vaudevilles, καίπερ γραφικὸν ὄν, στερεῖται ἐν γένει χάριτος, ἡ δὲ μουσικὴ αὐτοῦ εἶνε μο-

νότονος καὶ διαλείπουσα ὅλως. Τὸ ἥμας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶνε ἀνεξάρτητον αὐτῆς.

Ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου θεάτρου μεταβαίνομεν εἰς τὰ τῆς Νεαπόλεως τῆς Ἰταλίας θέατρα ἐνθα προσάγομεν τὸν ἐνδοξὸν ὁμογενὴ μελοποιὸν Σπυριδῶνα Σαμάραν, τὸν μελοποιὸν τῆς *Flora Mirabilis*, ὅστις αὖθις ἀναφαίνεται διὰ νέου ἔργου αὐτοῦ ἐπιγραφομένου ἢ *M á ρ τ υ ς*. Λεπτομερείας περὶ τοῦ ἔργου τούτου σαφεῖς δὲν ἔχομεν. Ὁ τι γινώσκουμεν εἶνε ὅτι ἡ ἡρώϊς ἐστὶν ἀοιδός. Ἐν τῷ *Monde Artiste* τῶν Παρισίων ὅμως ἀνέγνωμεν ἐπιστολὴν τοῦ ἐκ Νεαπόλεως ἀνταποκριτοῦ αὐτοῦ διαπιστοῦντος ὅτι «τὸ λυρικὸν δράμα τοῦ Σ. Σαμάρα ἔτυχε μεγίστης (*Irès grand*) ἐπιτυχίας». Περὶ τοῦ ποιητοῦ τῶν ἐπῶν *Luigi Illica* ὁμιλῶν οὗτος λέγει, «ὅτι οὐδέποτε ποιητὴς παρέσχε κάλλιον θέμα, ἄξιον τῶν πλουσιωτέρων μουσικῶν στολισμῶν... Ὁ μουσικὸς δὲ ἀπέδωκε λίαν ἐπιτυχῶς πάντα τὰ αἰσθήματα τῆς ἀνθρωπίνου ψυχῆς, τὴν παροδικὴν χαρὰν, τὴν συνεχὴ θλίψιν, τὴν αὐταπάρνησιν, τὸν ἐγωϊσμόν, τὴν θυσίαν, τὴν ἐκδίκησιν, τὰ δάκρυα καὶ τὸν γέλωτα. Ὁ Σ. Σαμάρας βαίνει δι' ἀντιθέσεων πολλὰκις ἀποτόμων. Ἡ σκηνὴ τῆς *Nathalie* καὶ τοῦ *Tristan* διεξήχθη μετὰ ἐκφράσεως εὐρείας καὶ ἀληθῶς ὥραιας, ἡ δὲ ἐπομένη μελωδία, καλῶς παραφρασθεῖσα ὑπὸ τῆς ὀρχήστρας, προῦκάλεσεν ἐπεψήμιας. Ἡ δευτέρα πράξις ἐνέχει μέρη, ἅτινα οὐ μόνον τὸ ἐνδιαφέρον προκαλοῦσιν, ἀλλὰ εἰσι καὶ ἄξια τοῦ μεγίστου θαυμασμοῦ».

Οἱ ὑποκριταί, ἐξ ὧν σημειούμεθα ἰδίᾳ τὴν *Bellionici* καὶ *Collamarino* καὶ τοὺς κυρίους *Giordani* καὶ *Buti* ἦσαν θαυμάσιοι, οἱ δὲ χοροὶ ἦσαν ἐν τάξει.

Ἐν Παρισίοις ἐν τῷ Νέῳ Θεάτρῳ, ἐξετελέσθη πρότινος πρωτότυπον ἀληθῶς θέαμα. Ἰδοὺ πῶς ἀνεγράφετο τοῦτο ἐν τῷ προγράμματι :

Tableaux vivants de M. Bonnefois

LA PASSION

d'après les tableaux de plus grands maîtres,
musique nouvelle de M. Thomé.

Τὸ θέαμα τοῦτο συνίστατο εἰς τὴν διὰ ζωῶν εἰκόνων, τῶν προτύπων λαμβανομένων ἐξ ἔργων ἀρίστων καλλιτεχνῶν, παράστασιν τῶν *Π α θ ὤ ν* τοῦ Σωτῆρος. Διευθυντὴς δὲ τῶν παραστάσεων τούτων ἦτο ὁ ἐν τῷ προγράμματι ἀναγραφόμενος *Bonnefois*. Πάντα τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ παρίστανται, οἷον ἡ σταύρωσις, ὁ θάνατος, ἡ ἀποκαθύλωσις, ἡ ταφὴ κλ. κλ. τὰς εἰκόνας δὲ συνῴδευε γλυκεῖα μουσικὴ, ἀνακρουομένη ὑπὸ ὀρχήστρας ἀοράτου καὶ οἰνοῖ μακρόθεν.

ΧΡΟΝΙΚΑ.—Ὁ Ἀλέξ. Dumas fils ὀριστικῶς ὑπεσχέθη νὰ παραδώσῃ τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ τὸ πρὸ πολλοῦ ἀγγελθὲν νέον ἔργον αὐτοῦ *Chemin des Thèbes* κατὰ τὸν ἐπιόντα χειμῶνα.

— Τῇ 5/17 ἐπιόντος ἰουλίου ὁ πρῶτανος τῶν ὑποκριτῶν τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας *Got* συμπληροῦ τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἐν τῷ θεάτρῳ τούτῳ ὑπηρεσίας αὐτοῦ. Ἐπὶ τούτῳ τῇ πρωτοβουλίᾳ

καὶ προσκλήσει τοῦ κ. *Claretie* συνῆλθεν ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας καὶ ἐνέκρινε ὅπως πανηγυρισθῇ τὸ γεγονός. Πανηγυρισθήσεται δὲ διὰ δείπνου, ὃ μὲθεξοῦσι μόνοι οἱ νῦν ἀποτελοῦντες τ' Ὀἶκον τοῦ Μολιέρου, δοθησομένου δὲ οὐχὶ διὰ συνδρομῶν, ἀλλὰ ἐκ τοῦ ἐταιρικοῦ ταμείου. Κατὰ τὸ δείπνον τοῦτο ὁ διευθυντὴς κ. *Claretie* θὰ ἐγχειρίσῃ τῷ ἐξόχῳ ὑποκριτῇ μετὰλλιον χρυσοῦν κατὰ τὸν τύπον τοῦ δοθέντος τῷ διαστήμῳ καλλιτέχνῃ *Régnier* ὅτε ὁὗτος ἀπεχώρησε τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας.

— Ἀγγέλλεται ὁ θάνατος τῆς διασήμευ ἀοιδῶ *Marietta Alboni*, ἥτις ἐγένετο μαθήτρια τοῦ μεγάλου *Rossini*, ὠδηγήθη δὲ εἰς τὴν σκηνὴν ὑπ' αὐτοῦ, θαυμάζοντος τὴν ἔξοχον αὐτῆς φωνήν. Ἡ *Albani* ἐγεννήθη κατὰ τὸ 1824, συνῆλθε εἰς πρῶτον γάμον μετὰ τοῦ *Pepoli* κατὰ τὸ 1866, ὅτε καὶ κατέλιπε τὴν σκηνήν. Τούτου δὲ θανάτου ὑπανδρεύθη κατὰ τὸ 1877 τὸν *Charles Zieger*, ἀξιωματικόν. Ἡ *Albani* διετήρησε τὴν μνήμην τοῦ διδασκάλου αὐτῆς, τοῦτο δὲ καὶ ἐξεδήλωσε μετασχόσα πασῶν τῶν πρὸς τιμὴν αὐτοῦ δοθεισῶν συναυλιῶν.

— Πρὸ τινων ἡμερῶν ἐν τῇ *Comédie-Parisienne* τῶν Παρισίων ἐδιδάχθη ὑπὸ τῆς ἀμερικανίδος ὑποκριτρίας *despoindos Dalboun* ἡ Ἀνδρομάχη τοῦ *Ρακίνα*, ὑποδυσαμένης αὐτῆς τὸ πρόσωπον τῆς Ἑρμιόνης. Ἡ ἀμερικανὶς αὕτη ὑποκρίτρια, ἥτις φημίζεται ἐν Ἀμερικῇ καὶ λατρεῖται δὲν στερεῖται τῶν ἰδιοτροπιῶν τοῦ ἔθνους εἰς ὃ ἀνέκει, διότι ἦλθεν εἰς Παρίσιος ὅπως διδάξῃ ἔργον γαλλικὸν εἰς τὴν γλῶσσαν ἐν ᾗ ἐγράφη, ἐπὶ τέσσαρα ἔτη ἀσχοληθεῖσα περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς, ἵνα ἀποδείξῃ ὅτι δύναται νὰ μετενέγκῃ εἰς τὴν Ἀμερικὴν τινὰ τῶν ἀριστουργημάτων τῆς γαλλικῆς δραματικῆς ποιήσεως. Ὁ *Sarcey*, μετὰ χάριτος γράφων, περὶ τῆς διδασκαλίας αὐτῆς, παρατηρεῖ ὅτι ἡ ἀμερικανὶς καλλιτέχνης ἦν ὥραιστατη, ἀλλ' ἐχώλαινε τοσοῦτον ἐν τῇ προφορᾷ γλώσσης ξένης αὐτῇ, ὥστε ἡ ἐξακολουθητικὴ στενωγοῦ αὐτῆς ἐπέδρα λίαν ἐπὶ τῆς ἀσφαλείας καὶ χάριτος τῆς υποκρίσεως αὐτῆς.

— Ἐσχάτως ἐξετελέσθη τὸ πρῶτον ἐν Ἀγγλίᾳ (Λονδίῳ) μελόδραμα ἐπιγραφόμενον *Γαβριέλλα*, συντεθὲν ὑπὸ τοῦ *Pizzi*, χάριν τῆς μεγάλης ἀοιδῶ Ἀδελίνης Πάττη, ἥτις καὶ ὑπεδύσατο τὸ πρόσωπον τῆς ἡρώιδος. Ἐννοεῖται ὅτι τῆς Πάττη ἄδούσης ἅπειρος κόσμος κατέλαβε τὸ θέατρον, ἀλλὰ τὸ ἔργον κατεκρίθη ὑπὸ τῆς κριτικῆς, παρατηρησάσης ὅτι ὁ μελοποιὸς αὐτοῦ ἀντίγραφῃ δλόκληρα μέρη τῆς *Favorita* τοῦ *Donizetti* καὶ τῆς *Traviata* τοῦ *Verdi* καὶ ὅτι τὰ μὲν ἔπη εἶνε μέτρια, ἡ δὲ μουσικὴ οὐδὲν ἔχει τὸ πρωτότυπον.

— Ἐν τῇ Γαλλικῇ-Κωμῳδίᾳ γίνονται αἱ δοκιμαὶ πρὸς ἐπανάληψιν τοῦ δράματος τοῦ *Corpe Serero Torelli* αἱ δοκιμαὶ αὗται διεκόπησαν, τῶν ὑποκριτῶν, οἵτινες ἔχον μέρος ἐν τῷ δράματι, μεταδίναντες ὅπως διδάξωσι τὴν Ἀνδρομάχην ἐν Αὐδῶνι κατὰ τὴν πανηγυρικὴν παράστασιν, ἥτις προῖκετο νὰ δοθῇ ἔνεκα τῆς παρουσίας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τοῦ *Carnot* καὶ ἥτις, ἔνεκα τοῦ ἐπελθόντος θλιβεροῦ γεγονότος τοῦ ἀπαρπάσαντος τὸν πρόεδρον τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, δὲν ἐγένετο.

ΟΔ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

Ἐπιόχωνος

ΧΡΥΣΟΣΘΕΝΗΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

Κωνσταντινουπόλεως-Πέμπαν

Τυπολитоγραφεῖον ΝΕΟΛΟΓΟΥ